

Den värdefulla måltiden

i vården, skolan och omsorgen

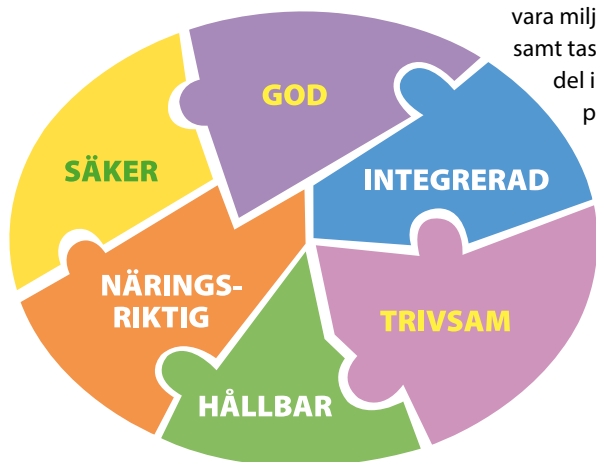
Livsmedelsverket

Den värdefulla måltiden

Måltider som påverkar hela samhället

I Sverige serveras varje dag cirka tre miljoner måltider i vård, skola och omsorg. Till måltiderna används livsmedel för cirka 9 miljarder kronor per år. Hälsosam och miljösamt livsmedelskonsumtion är en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling och för att nå de nationella miljömålen och målen i Agenda 2030. Måltiderna i förskola och skola har potential att bidra till en mer jämlik hälsa och öka elevernas förutsättningar för lärande. Inom vård och omsorg kan måltiden bidra till högre livskvalitet och ett minskat vårdbehov.

Dessutom färgar bra måltider av sig. De ger nöjda matgäster, stolt personal och kan bidra till att höja kvaliteten i hela verksamheten.

Livsmedelsverkets Måltidsmodell

Bra måltider behöver inte kosta mer än dåliga

Kommuner och landsting satsar uppskattningsvis närmare 30 miljarder kronor per år på offentliga måltider. De allra dyraste måltiderna är de som inte tas tillvara i kärnverksamheten och de som inte äts upp. Med engagemang, kompetens och samverkan finns stora vinster att hämta hem.

Måltidskvalitet

Bra måltider förutsätter en helhetssyn och lyhördhet för matgästernas behov och önskemål, vilket illustreras i Livsmedelsverkets Måltidsmodell. Att måltiden är god och trivsamt är viktigt för att maten ska hamna i magen. En bra måltid ska också vara näringsriktig och säker att äta. Dessutom bör måltiden vara miljömässigt och socialt hållbar samt tas tillvara som en integrerad del i verksamheten, exempelvis i pedagogiken eller i omvårdnaden. För att nå god kvalitet på alla områden krävs samverkan.

Fem framgångsfaktorer för bra offentliga måltider

Fokusera på matgästen

Det finns ingen universallösning för alla matgäster. Därför är det viktigt att måltidsverksamheten genomsyras av flexibilitet och hög servicekänsla. Den som bor på ett äldreboende, får hjälp via hemtjänst eller vårdas på sjukhus bör kunna påverka vad, när och hur han eller hon vill äta. Barn i förskola och skola bör involveras och ges gott om tid att äta.

Satsa på kunskap och kompetens

Se till att skapa en måltidsverksamhet som lockar till sig kompetent och engagerad personal – det kan göra stor skillnad. Alla som arbetar med eller nära måltiden behöver kunskap om vad som kännetecknar en bra måltid, vad den kan bidra till och vilken roll just de har. Det gäller såväl rektorer och äldreomsorgschefer som kockar, pedagoger och vårdpersonal.

Se till helheten – använd måltidsmodellen

En bra måltid är mycket mer än maten på tallriken. Förutom att bidra till hälsa och hållbar utveckling behöver måltiden också utformas så att den verkligen hamnar i magen. Måltidsmodellen ger ett helhetsperspektiv på bra måltider och kan användas i såväl planering som uppföljning av måltiderna.

Skapa en organisation med samarbete över gränser

Bra måltider kräver en organisation med tydligt mandat att driva utvecklingen framåt och som främjar dialog och samarbete mellan olika professioner. Måltiderna påverkas av många olika aktörer – politiker, inköpare, måltidspersonal samt vård-, omsorgs-, och pedagogisk personal.

Sätt upp mål och fråga efter resultaten

Fastställda, framåtsyftande mål kring måltiderna är viktiga för att skapa en gemensam ambition för alla inblandande kring såväl upphandling, tillagning och servering. Ta tillvara andras erfarenheter och inspireras av goda exempel. Ta fram konkreta handlingsplaner utifrån målen och följ upp resultatet.

Nationellt kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg

På Livsmedelsverket finns ett nationellt kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg. Kompetenscentrum arbetar för fortsatt utveckling av de offentliga måltiderna genom att stödja, samordna och sprida den kraft och kunskap som finns ute i landet. Målet är att alla matgäster i vård, skola och omsorg ska känna matglädje och må bra av maten.

Läs mer på:

www.livsmedelsverket.se/maltider

Följ oss på:

www.maltidsbloggen.se

Twitter: @Maltiden

Ta tillvara måltiden!